

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem julijem začne se II. polletje in prosimo torej p. n. naročnike, katerim s tem dnevom poteče naročba na „Slov. Gospodarja“, naj se podvizajo nadalešnje naročnino doposlati, da se jim ne pretrga ali pa ustavi dopošiljanje lista.

„Slov. Gospodar“ stane do konca leta 1 fl. 60 kr. in do konca septembra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštinih nakaznicah, ker so take pošiljave najbolj ročne.

Upravištvo.

Okrajne volitve na Ptuju.

Možje volilci velikega posestva in kmečkih občin ptujskega okraja!

Volitve za okrajni zastop so razpisane in volili bodo se zastopniki velikega posestva v petek 8. julija t. l., zastopniki občin pa v sredo dne 13. julija t. l.

Ptujski okraj šteje 53 tisuč prebivalcev, mesto Ptuj pa samo 3 tisuč. Ptujske liberalce goni le stara razvada in neomejena poželjivost po gospodarstvu, goli napuh, da zopet svoje sile napenjajo, naj bi v novič dobili oblast nad 50 tisuč slovenskega prebivalstva. Do zmage pomagala jim je vselej zvižaja in prilizovanje. Ko bi nam ti prilizovalci izpolnili obljube, koje so o volitvah nam storili, vozili bi se mi v kočijah in ne bi poznali revščine in nadlog! Toda po volitvah nas vselej takoj zabijo in se več za nas ne zmenijo. Sedaj o volitvah začnjenja dosedanja okrajni načelnik slovenski pisati, misleč, da bode s tem na svojo korist zmotil tega ali onega volilca. To se ne bode posrečilo, ker naši volilci bodo stali, kakor skala, vsi za svoje narodne kandidate. Nasprotniki šopirijo se v „poročilu“, ki ga na naše stroške razpošiljajo, kaj so vse za okraj storili; zamolčijo pa, koliko denarja se je v teh treh letih izdalo in kdo je plačal največ nalog. Nobeden teh gospodov ni dal novčiča iz svojega žepa. Pozabili tudi niso na se; napravili so si de-

loma na okrajne stroške jez ob Dravi iz karmenja in zboljšali cesto skozi mesto.

Ko so leta 1880 Slovenci v okr. zastopu večino dobili, prevzeli so od nasprotne stranke 48.000 gld. dolga za Borlski most. Narodna večina pod Rajšpom je ves dolg izplačala in nalog ni za krajcar zvižala. Pri vsem prihranili so takrat Slovenci skozi tri leta 10.000 fl. za okraj in so to svojo nemškemu zastopu leta 1884 v blagajnici pustili. Nasprotniki so ta denar izdali, vsako leto po 33.000 gld. okrajnih nalog prejeli in glejte ni šlo brez novih dolgov, da si davek vedno raste in ž njim naloge in doklade! To je tisto toliko hvaljeno gospodarstvo, da ga vsaki davkoplačevalec tako hudo občuti!

Lansko leto nastavili so pri okr. zastopu stalno tajnika ali sekreterja in mu dali s tem pravico do penzija. Kaj pa čaka kmeta davkoplačevalca na stare dni?

Slovenski kmet ne potrebuje okr. zastopa, ceste lahko nadelava sam, kakor je bilo pred letom 1867, ker ne more itak davka vsled visoke vcenitve posestev zmagati, ki še vedno raste in še bode raste nekaj let. Boli ga tedaj, da mora vse plačati in ker vidi, da v drugih deželah, kjer dragih okr. zastopov nimajo, kakor na Kranjskem, tudi shajajo.

Mi želimo in smo bili vedno za to, da se okrajni zastopi odpravijo, ali tako preuredijo, da bode mogoče z manjšimi dokladami shajati. Ako imamo kmetje večino v zastopu, skušali bomo si pomagati; če dobi prejšnja gospoda gospodarstvo v roke, ostalo bode vse pri starem, ker se ona poleg dobro počuti; posebno ako se njej posreči zopet delati kak „Borlski most“, kjer bi se dobro jedlo, pilo in kadilo, morebiti še najraje, ko bi bilo na okrajne stroške.

Slovenski kmetje, za naš blagor gre pri tej volitvi. Ako bote leni in popustljivi, ter ne bote prišli vsi volit, ne bodo naše razmere postale boljše. Le kdor si pomaga sam, temu tudi Bog pomaga!

Naši nasprotniki in lažnjivi prijatelji nam bodo tudi letos prigovarjali, da ne volite duhovnikov in drugih gospodov naše krvi v okr. zastop. Mislijo, da nas tako lažje potlačijo.

Ne dajmo se zapeljati!

Zakaj ne bi volili gospodov, ki so naši sinovi, če plačujejo z nami davek? Nam je treba naših gospodov v okr. zastopu, da nas branijo in zagovarjajo tudi v bodočnosti, kakor do sedaj vselej, in jih bomo spet volili, kakor mesto voli svoje učene gospode, da pomagajo mestjanom. Kmetje vemo iz večletne skušnje, kak pomen ima okrajni zastop za nas; slaba leta in vedno večja štibra silijo nas, da se moramo gibati in brigati za volitve v okr. zastop. Nam gre prva beseda, ker mi plačujemo v okraju največ štibre ali dače.

Dne 8. julija in dne 13. julija t. l. pridemo vsi volit v Ptuj in volili bomo svoje možel! V to pomagaj Bog! Več kmetov.

Na grobu grofa Henrika Klam-Martinic.

Dne 5. junija t. l. je v Pragi nagle smrti umrl Henrik grof Klam-Martinic. Smrt ga je došla naglo, pa ne napričakovano. Kajti dobre dve leti se je bil visoki gospod odtegnil od vsega burnega javnega življenja ter le skrbel za svojo telesno zdravje in za vredno pripravo v večnost. Izpolnjeval je sicer skoz celo življenje vestno vse zapovedi božje in cerkvene, pa ta zadnji čas je bil občni izgled krščanskih čednosti, to doma in na ptujem, na tihem in očitno. Tako smemo upati, da je ranji blagi gospod tudi pred večnim sodnikom srečno prestal svojo skušnjo. Hitro, ko se je žalostna novica o njegovej smrti raznesla po Avstriji, podvizali so se vsi in razni konservativni elementi celega cesarstva, javno izraziti svoje resnično sočutje in bridko žalost, da so izgubili takega moža. Vsi stanovni našega cesarstva, počenši od presvitlega vladarja do revnega delalca, vse dežele, vsi narodi, Nemci, Slovani in Lahi so očitno priznali hudo rano, katero nam je smrt s tem možem vsekala. Celo liberalci, njegovi nasprotniki so pri njegovem grobu umolkniili ter priznali njegove zasluge. Kaj je tedaj bil ranji grof Henrik Klam? Dala je božja previdnost temu možu pet talentov:

1. Henrik je bil izrejen in podučen v resnicah svete katoliške vere tako trdo in temeljito, da je hotel to vero imeti povsodi: podlagi javnega, pravnega in privatnega življenja. Katoliška vera mu je bila kvas, ki mora prešiniti vse postave, vso omiko, vse družabno življenje. Iz tega namena je ustanovil leta 1860. na Dunaju imenitni časnik „Vaterland“, ki zbira pod krščanskim banderom vse elemente prave omike do današnjega dne ter ima mnogo upljiva v

visokih krogih. Kot prepričan katoličan je šibal dosledno in bitro, umne a krive nauke francoske prekucije v svojem očitnem delovanju; doma pa na svojem posestvu je živel kakor skrbni pobožni oče za veliko svojo družino. Otrok ni imel, bil pa je svojim uradnikom, kmetom in delalcem pravi oče. To je bil prvi talent Henrikov.

2. Avstrija kot samosvoja država pod žezlom Habsburškim se mora ohraniti, razvijati in braniti po zvestih svojih sinovih. Do leta 1866 je bila Avstrija del nemških držav; takrat je postala samosvoja; leta 1867 se je razdelila v 2 samostalna dela. Od te dobe tekmujeta obadva dela, kako bi mogočnost monarhije zamogla bolje vtrditi. Kar se je v zapadnem delu dobrega ukrenilo, je v mnogem oziru sad Henrikovega truda. To je drugi talent.

3. Avstrija je bila skoz vse zgodovinske veke varuhinja pravicam svojih dežel in narodov. Vsaka dežela naj ima svoje šege in pravice, svoj jezik in svojo narodnost, svojo vero in omiko, da le ni celoti na kvar in bližnjemu na škodo. Tako je ranji grof zagovarjal pravice krone bohemske, ter ob enem pravice tirolske, poljske in drugih dežel, pravice Nemcev in Slovencev. Zavoljo tega so se vsi konservativci cele Avstrije njega oklenili — in postala je močna desnica sedanjega državnega zbora. To je bil tretji talent.

4. Čas gre vedno dalje, ter spreminja staro in vstvarja novo. Pred sto leti so bili imenitni elementi v državah: krona, graščaki in cerkva. Pozneje so se razvili meščani; dandanes želita pomoči kmet in delalec. Ker delajo in trpijo vsi za občni blagor, imajo tudi vsi pravico, da jih država podpira. Pa kako? Tu je bil ranji grof na svojem mestu. Dobro nove postave v blagor kmetom, rokodelcem in delalcem so našle v njem svojega mogočnega zagovornika. To je bil četrti talent.

5. Državno življenje potrebuje velike močnosti in srčnosti. Nastale so povsodi nove potrebe in bolezni, kruši se stara navada, spodjeda se celo železna stavba. Tu je treba dobro si bolezen ogledati, trdo cilj nastaviti, krepka zdravila zapisati, pa previdno jih podajati, da ne škodujemo več, kakor koristimo. To državno bistroumnost je kazal Klam v svojih govorih in činih. To je peti talent.

S temi talenti je delal grof Klam celih 40 let v raznih svojih službah in poslih. Že na tem svetu amemo reči, da je pridelal pet drugih talentov: javno katoliško prepričanje, zvesto zaupanje do matere Avstrije; samostalnost raznih pokrajin, organično zvezo raznih stanov, razum novih tirjatev. Na onem svetu pa mu naj velja: „Pojdi v veselje tvojega Gospoda!“